

Xardíns no Camiño de Santiago

En Galicia a orixe dos xardíns formais sitúase nas hortas de pazos, casas grandes e mosteiros. Nestes eidos, as plantacións hortícolas adoptarían progresivamente unha disposición que permitise a súa combinación con especies ornamentais e aparecerían camiños destinados ao paseo.

Os principios da xardinaxe que trouxeran os romanos, desapareceron posteriormente quedando confinados

unicamente nos mosteiros, onde os claustros ou os espazos destinados a horta presentan unha certa vertente ornamental, combinando o usos de produción e o desfrute da natureza.

Ao fin, os usos produtivos e o lecer sepáranse definitivamente xurdindo os xardíns artísticos, que aínda que aparecen ligados inicialmente aos pazos, espállanse rapidamente ás quintas e aos espazos

hortícolas das casas urbanas. Máis adiante os xardíns transcenden do ámbito privado aparecendo os xardíns e parques públicos vinculados ao romanticismo e á idea do goce libre da natureza.

O camiño de Santiago como ruta de comunicación de ideas e modas na Europa, probablemente exercería de vía de entrada en Galicia de conceptos e ideas relacionadas coa xardinaxe e a agricultura

A Alameda de Suances (Ferrol), comézase a erixir en 1784 e convértese na primeira alameda pública de Galicia

Os pazos acollen sen dúbida as máis notábeis mostras da xardinería en Galicia (xardín do Pazo de Oca, A Estrada)

Xardíns no Camiño

- Alamedas
- Xardíns de Pazos
- Xardíns de mosteiros

A Alameda e Xardíns de Vicenti (Pontevedra) convertéronse a finais do século XIX no centro da cidade, transformando a horta do convento de San Domingos e o antigo Campo da Feira nun espazo de lecer

As alamedas, polo menos nas vilas, continúan xogando un importante papel como lugar de reunión (alameda de Arzúa)

Vista aérea do mosteiro de Sobrado onde se aprecian os claustros axardinados e o amplo espazo agrícola anexo ao edificio, que foi reducido en gran medida durante a desamortización e na actualidade transformado de xeito parcial en xardín

No actual espazo ocupado pola alameda dos Remedios (Mondoñedo) o rexedor Luís de Luaces organizou o 4 de febreiro de 1594 a primeira festa da árbore da que se ten constancia documental no mundo

Árbores monumentais no Camiño

1. Techo de Casa de Tenreiro
Taxus baccata L. (Pontedeume, Pontedeume)
Metrosideros excelsus Soland. ex Gaertn. (A Coruña, A Coruña)
Metrosideros excelsus Soland. ex Gaertn. (Pontedeume, Pontedeume)
Pineiro bravo de Leiro
Pinus pinaster Mill. (Leiro, Pontedeume)
2. *Metrosideros excelsus Soland.* ex Gaertn. (A Coruña, A Coruña)
Olimos do Xardín de San Carlos
Ulmus x hollandica Mill. (A Coruña, A Coruña)
Palmeiras do Xardín de Mende; Mende
Phoenix canariensis Hort. ex Chabaut. (A Coruña, A Coruña)
3. "Pravia" de Vilalba
Acer pseudoplatanus L. (Vilalba, Vilalba)
4. Erbedo do Pazo de Mariñán
Abutilon urens L. (Mariñán, Bergondo)
Pacinas da Illa do Pazo de Mariñán
Carya illicinoensis (Wangenh.) C. Koch. (Mariñán, Bergondo)
Eucaliptos do Pazo de Mariñán
Eucalyptus globulus Labill. (Mariñán, Bergondo)
Mirto do Pazo de Mariñán
Myrica communis L. (Mariñán, Bergondo)
Plátanos de Sombra do Pazo de Mariñán
Platanus hispanica Mill. ex Muench. (Mariñán, Bergondo)
5. Freixo de Porta
Fraxinus excelsior L. (Sobrado, Sobrado)
6. Buxard de Casa de Buxard
Buxus sempervirens L. (Palmeira, Arzúa)
7. Dougallina verde do Pazo de Casanova
Pseudeucoila menziesii (Mitt.) Franco (Bermás de Arriba, O Pino)
Arbore do Pazo de Casanova
Ilex aquifolium L. (Bermás de Arriba, O Pino)
8. Eucaliptos do Paseo da Ferradura
Eucalyptus globulus Labill. (Santiago de Compostela, Santiago de Compostela)
"Perona" do Paseo da Ferradura
Alnus pedunculata (Steven) Spach (Santiago de Compostela, Santiago de Compostela)
Tiliro Prateado da Alameda do Campo de Estrela
Tilia tomentosa Moench. (Santiago de Compostela, Santiago de Compostela)
Mirto do Pazo de Fomesco
Ginkgo biloba L. (Santiago de Compostela, Santiago de Compostela)
Cameliaria de San Lourenzo de Trastou
Quercus robur L. (Santiago de Compostela, Santiago de Compostela)
9. Camelia Pantaleira do Pazo de Lena
Camellia japonica L. (Lena, Ames)
10. Ciprés Mediterráneo da Capela do Salvador
Cupressus sempervirens L. Fastigiata (Samos, Samos)
11. Sobreira de Valboa
Quercus suber L. (Valboa, A Estrada)
12. Camelia do Pazo de Santa Cruz
Camellia japonica L. (Ortigueira, Vedra)
Carballo fastigiado do Pazo de Santa Cruz
Quercus robur L. Fastigiata (Ortigueira, Vedra)
Cipriomaria do Pazo de Santa Cruz
Cydonia japonica (L.) D. Don (Ortigueira, Vedra)
Washingtonia Robustas do Pazo de Santa Cruz
Washingtonia robusta H. Wendl. (Ortigueira, Vedra)
Buxard do Pazo de Santa Cruz
Buxus sempervirens L. (Ortigueira, Vedra)
Tulipeiros de Vinuesa do Pazo de Santa Cruz
Liliodendron tulipifera L. (Ortigueira, Vedra)
Magnolia Oriental do Pazo de Santa Cruz
Magnolia grandiflora L. (Ortigueira, Vedra)
Ombú do Pazo de Santa Cruz
Rhizophora obtusa L. (Ortigueira, Vedra)
Reticula de Oliveiras do Pazo de Santa Cruz
Olea europaea L. (Ortigueira, Vedra)
13. *Camellia reticulata* Lindl. (Oca, A Estrada)
Cryptomeria japonica (L.) D. Don (Oca, A Estrada)
Buxard do Pazo de Oca
Buxus sempervirens L. (Oca, Oca)
Carreira de Tiliros do Pazo de Oca
Tilia platyphyllos Scop. (Oca, Oca)
14. Equestra de Casa Ramon de Rosalia de Castro
Ficus carica L. (Padrón, Padrón)
"Coroa de Cristo" do Xardín Histórico de Padrón
Cercis siliquastrum L. (Padrón, Padrón)
Carballo Fastigiado do Xardín Histórico de Padrón
Quercus robur L. Fastigiata (Padrón, Padrón)
Sequeiros Vermellos do Xardín Histórico de Padrón
Sequoia sempervirens (D. Don) Endl. (Padrón, Padrón)
Palmeiras do Xardín de Xardín Artístico de Padrón
Phoenix rostrata Jacq. (Padrón, Padrón)
Plátanos de Sombra do Paseo do Espolón de Padrón
Platanus hispanica Mill. ex Muench. (Padrón, Padrón)
Oliveiras do Cemiterio de Adina
Olea europaea L. (Padrón, Padrón)
Palmeira distillera do Mosteiro de Herbón
Phoenix dactyloflora L. (Herbón, Padrón)
15. Fraga de Cateadós
Castanea sativa Mill.; *Quercus robur* L. (Quintela, Lalín)
16. Castiñeiro de Indias do Parque de Caidas de Reis
Ascarus hippocastanum L. (Caldas de Reis, Caldas de Reis)
Arzucaria do Brasil do Parque de Caidas de Reis
Arzucaria angustifolia (Bentl.) Kunze (Caldas de Reis, Caldas de Reis)
Cunninghamia do Parque-Xardín de Caidas de Reis
Cunninghamia lanceolata (Lamb.) Hook. f. (Caldas de Reis, Caldas de Reis)
Carballera de Caidas de Reis
Quercus robur L. (Caldas de Reis, Caldas de Reis)
17. Alcantaraleros do Pazo de Rubiáns
Cinnamomum camphora (L.) (Fairanova, Vilagarcía de Arousa)
Eucaliptos do Pazo de Rubiáns
Eucalyptus globulus Labill. (Fairanova, Vilagarcía de Arousa)
"Perona" do Pazo de Rubiáns
Alnus pedunculata (Steven) Spach (Santiago de Compostela, Santiago de Compostela)
Magnolias Grandifloras do Pazo de Rubiáns
Magnolia grandiflora L. (Fairanova, Vilagarcía de Arousa)
Taxoides do Xardín de Artime
Taxodium distichum (L.) Rich. (Carril, Vilagarcía de Arousa)
18. Cedros do Himalaia dos Xardíns de Vincanti
Cedrus deodard (D. Don) G. Don (Pontevédr, Pontevedra)
19. Calcedro do Pazo de Torrecidreira
Calceolopis decurrens (For.) Flück. (Cedeira, Redondeira)
Camelias do Pazo de Torres de Agraño
Camellia reticulata Lindl. (Anelle de Abaixo, Redondeira)
Camelia sasangua do Pazo de Torres de Agraño
Camellia sasangua Thunberg (Anelle de Abaixo, Redondeira)
Tala Xigante do Pazo de Torres de Agraño
Thuja plicata Don ex D. Don (Anelle de Abaixo, Redondeira)

Da actual Alameda de Ourense, consérvanse referencias dende o século XIII cando existía unha horta de oliveiras que daba nome ao espazo. Logo foi chamada Horta do Concello e nela celebrábanse as asembleas dos veciños da cidade

